

حادثه هواپیمای اوکراینی تنها ۱۷۶ قربانی نداشت؛

موشکی که اعتماد عمومی را نشانه گرفت

رویا کاوند

ساعت ۶ و ۱۹ دقیقه سحرگاه چهارشنبه ۱۸ دی ماه ۱۳۹۸ هواپیمای اوکراینی سقوط کرد اما ۱۷۶ سرنشین آن تنها قربانیان این سقوط نبودند. اعتماد عمومی نیز به عنوان بزرگترین سرمایه جامعه در این حادثه سقوط کرد. رسانه‌های ایرانی به این که هر از چند گاهی خبر یک حادثه هوایی را منتشر کنند عادت دارند. شاید بد نباشد بدانید تنها در ۱۰ سال گذشته ۵۲ حادثه هوایی در ایران رخ داده است. یعنی به طور میانگین هر سال ۵ هواپیمای یا بالگرد در کشور دچار حادثه شده‌اند. حوادثی که برخی از آنها از نظر تعداد تلفات دست کمی از حادثه سقوط هواپیمایی اوکراینی نداشتند اما تمام این سال‌ها هر حادثه مرگبار هوایی تنها به واکنش‌های احساسی طبیعی و سوگ پس از حادثه ختم می‌شده. هر چند مردم همیشه در غم از دست دادن عزیزان و هموطنانشان به سوگ می‌نخستند اما در نهایت انتقادات به گلابه از سیستم فرسوده هوایی ختم می‌شد. شرایطی که همه می‌دانستند ناشی از تحریم‌های ظالمانه و طولانی صنعت هوایی کشور است. اگر هم خطای انسانی در کار بود معمولاً نوبت پیکان اتهام به سوی خلبان و کادر پرواز بود که خود جزء قربانیان حادثه بودند. اما چه شد که این بار یک حادثه هوایی و اظهار نظر های شتابزده پس از آن تبدیل به موشکی شد که سرمایه اجتماعی اعتماد را نشانه گرفت و آن را ساقط کرد؟ مردم ایران چهارشنبه ۱۸ دی ماه در حالی که هفته‌ای تلخ و پرتنش را پشت سر گذاشته بودند از

خواب برخاستند. در پی ترور سردار سلیمانی توسط ارتش آمریکا، مسئولان جمهوری اسلامی قول انتقامی سخت داده بودند و مردم با اعصابی تحریک شده منتظر اقدامات بعدی مسئولان بودند. سرانجام سپاه به قول خود عمل کرد و ساعت ۲۰ دقیقه نیمه شب درست در همان ساعتی که آمریکاییان خودروی حامل سردار را هدف قرار داده بودند، دو پایگاه نظامی ارتش آمریکا موشکباران کردند. ۵ ساعت بعد از این حادثه در حالی که همه منتظر اتفاقات بیشتر و واکنش آمریکاییان بودند، هواپیمای مسافری اوکراینی سقوط کرد. ۱۷۶ کشته به قدر کافی در ناک و بهت آور بود. اما این که مسئولان تقریباً بلافاصله علت سقوط را نقص فنی اعلام کردند بهت آورتر بود. ذهن‌هایی که در فضای جنگی قرار داشت به سختی باور می‌کرد علت سقوط آن هم درست در این زمان به خصوص، نقص فنی باشد به ویژه که معمولاً در حوادث مشابه علت حادثه پس از بررسی‌های کامل فنی و کارشناسی و با تأخیر چندین روزه و حتی چند ماهه اعلام می‌شود. اما مردمی که به طور میانگین هر ۲ ماه و نیم خبر یک حادثه هوایی را در میان اخبار روزانه می‌بینند، به راحتی به مسئولان اعتماد کردند. ولی این حادثه یک تفاوت دیگر با حوادث مشابه داشت. هواپیمای متعلق به یک کشور دیگر بود و بسیاری از سرنشینان آن تابعه کشور دیگر یا دو تابعیتی بودند. کارشناسان اوکراینی بلافاصله خواهان بررسی مدارک شدند. گمانه‌زنی‌ها شروع شد. کم کم زمزمه‌هایی شنیده می‌شد که علت سقوط را اصابت موشک می‌دانستند نه نقص فنی. اما مسئولان

و مدیران ارشد کشور سه روز تمام قویا این احتمال را رد کردند. کارشناسان و مدیران از طریق رسانه‌های مختلف اعلام می‌کردند، امکان ندارد هواپیمای اثر اصابت موشک سقوط کرده باشد. برای این موضوع ده‌ها دلیل علمی پیچیده می‌آوردند. اما پیگیری‌ها و فشار دیگر کشورهای ذی‌نفع سرانجام کار را به آن جا رساند که صبح روز شنبه ۲۱ دی ماه سپاه در یک بیانیه رسمی اعلام کرد که هواپیمای مسافری اوکراینی توسط سیستم پدافند گنبد آهنین تهران که در شرایط جنگی قرار داشته مورد اصابت قرار گرفته است و آنها تمام مسئولیت را می‌پذیرند. فرماندهان ارشد سپاه مسئولیت سقوط هواپیمای مرگ ۱۷۶ سرنشین آن را پذیرفتند. اما مردم در شوک پنهن کاری سه روزه به خشم آمدند و اعتماد عمومی سقوط کرد و مردم خواهان آن بودند که کسی مسئولیت این پنهانکاری و عدم اطلاع‌رسانی را بپذیرد. اعتراضات گسترده مردمی در خیابان‌ها و مقابل دانشگاه‌ها شروع شد. حالا پرسش‌های بسیاری به ذهن‌ها و لب‌ها می‌آمد. چند دروغ دیگر شنیده‌ایم؟ علت چند حادثه دیگر پنهان کاری شده؟ واقعا علت سقوط کدام هواپیمای در این چنددهه نقص فنی بوده است؟ بی‌پاسخ ماندن پرسش‌های دیگری در مورد حوادث دهشتناک و غم‌انگیز سال‌های اخیر، مزید بر علت شد. مردم هنگامی که فهمیدند مسئولان در این سه روز در حالی که واقعیت را می‌دانستند به آنها دروغ گفته و واقعیت را کتمان کرده‌اند که هنوز پرسش‌هایشان در مورد حادثه پلاسکو، حادثه سانچی، شیاعت‌ها به یغما

مردم در شوک پنهان کاری سه روزه به خشم آمدند. اعتماد عمومی سقوط کرد و مردم خواهان آن هستند که کسی مسئولیت این پنهانکاری و عدم اطلاع‌رسانی را بپذیرد

رفت و دیو شدن کمک‌های مردمی به زلزله‌زدگان کرمانشاه، آمار و اطلاعات سیلاب هزاران اما اگر بر ذهن مردم آوار شد. اگر تمام آنچه در این سال‌ها شنیدیم دروغ بوده باشد چه؟ اگر پای دولت‌های دیگر در میان نبود آیا واقعیت را به ما می‌گفتند؟ آیا و آیا و...
مدیران مسئول تصمیمات شان هستند نه قیمت مردم
نزدیک به دو دهه است که در فضای رسانه‌های کشور مشغول فعالیت هستیم و یکی از آزار دهنده‌ترین پاسخ‌هایی که بارها از مسئولان و مدیران در بخش‌ها و حوزه‌های مختلف شنیده‌ام این بوده است که «مردم آماده‌شنیدن این موضوع نیستند». «لان زمان گفتن این ماجرا

نیست». «ظرفیت پذیرفتن این ماجرا در جامعه وجود ندارد». شاید حتی بتوان گفت بیشتر مواقع این جملات را از دهان دلسوزترین‌هایشان شنیده‌ام. معمولاً پس از این جملات خواسته می‌شود که ضبط گفتگو متوقف شود یا از اطلاعات مورد نظر در خبر و گزارش استفاده نشود. سال‌ها است مسئولان مردم‌راغر یبه و نامحرم دانسته‌اند و مانند پدر یا قیمی که سعی می‌کند از کودک نابالغش در برابر ناملایمات بیرونی حمایت کند، سعی کرده‌اند از مردم در برابر واقعیت‌های ناگوار جامعه حفاظت کنند. اما فراموش کرده‌اند اعضای یک جامعه کودک نابالغ نیستند و هیچ چیز مانند صداقت و شفافیت آنها جامعه را در برابر خطرات حفاظت نمی‌کنند. نگاهی به ریزش شدید تیراژ روزنامه‌ها و از رونق افتادن رسانه‌های رسمی نشان می‌دهد که این رویه اشتباه بیش از آن که سود داشته باشد ضرر داشته است. و حالا که در عصر اینترنت، گوشی‌های هوشمند و شبکه‌های اجتماعی نمی‌توان به همان رویه پوسیده قدیمی ادامه داد. تجربه‌های اخیر هم نشان داد فیلتر کردن قطع اینترنت و کاهش دسترسی مردم هم فایده بلند مدت و موثری نداشته است. اعتراضات شدید مردمی و اجتماعات آنها در پی این حادثه نشان داد مسئولان باید بپذیرند که مردم جامعه خیلی وقت است دوران بلوغ اجتماعی خود را گذرانده‌اند و حالا بحق خواهان صداقت و شفافیت هستند.

مرگ‌رشد و بالندگی جامعه بدون اعتماد عمومی

جامعه‌شناسان اعتماد عمومی را یکی وحدت‌آورد سیستم‌های اجتماعی ایجاد و حفظ کرده و ارزش‌های مردم‌سالاری را پرورش می‌دهد. اعتماد، شهرت‌اندازان و نمایندگان آنها هستند. پیوندی همدردی بین طریق مشروعیت و اثر بخشی دولت مردم‌سالار افزایش می‌یابد.

کاهش مشارکت مردم در فرآیندهای مختلف سیاسی و اجتماعی

کاهش مشارکت مردم در فرآیندهای مختلف سیاسی و اجتماعی یکی از مهمترین تبعات از دست رفتن اعتماد اجتماعی است. اگر اعتماد عمومی خدشه‌دار شود مشارکت مردم در اجرای قوانین مختلف به خصوص مواردی که نیاز به ایثار و فداکاری است، ریزش می‌کند

یکی از مهمترین تبعات از دست رفتن اعتماد اجتماعی است. اگر اعتماد عمومی خدشه‌دار شود مشارکت مردم به ویژه در تحقق سیاست‌ها و تصمیمات اجرایی و همچنین اجرای قوانین مختلف به خصوص در مواردی که نیاز به ایثار و فداکاری است، ریزش می‌کند. مجید لهری متخصص رفتارشناسی اجتماعی و بنیانگذار آسیب‌شناسی اجتماعی در ایران معتقد است ارتباط مستقیمی میان اعتماد اجتماعی و امید افراد وجود دارد و اعتماد به عنوان مهم‌ترین عنصر تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی از شرایط و ضروریات کلیدی برای موجودیت هر جامعه‌ای به شمار می‌رود. قدرت و کارایی اعتماد اجتماعی در جامعه به میزان پایبندی شهروندان به هنجارها و ارزش‌های مشترک و توانایی آنها برای چشم‌پوشی از منافع شخصی در راستای خیر و سعادت همگانی به چشم می‌آید و این موضوع برای حل مسائل و چالش‌های سیاسی و اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد. وجود اعتماد اجتماعی در موفقیت سیاست‌های اقتصادی، افزایش مشروعیت نظام، توسعه سیاسی و اجتماعی تبلور می‌یابد و بسا فواید و کم‌رنگ شدن این عامل مهم و اساسی، کشور در زمینه‌های مختلف با بن بست مواجه خواهد شد.

شفاف‌سازی و بیان واقعیت‌ها و مورد اعتماد دانستن مردم روشی است که می‌تواند به دولتمردان کمک کند تا دوباره اعتماد از دست رفته را به دست بیاورند و مشارکت اجتماعی را بالا ببرند. از هم‌در زمانی که کشور در سخت‌ترین شرایط تحریم اقتصادی قرار دارد و بیشتر کشورهای جهان حتی متحدان و دوستان از همکاری با آن سرباز می‌زنند. تنها راه نجات کشور و به سلامت گذراندن این کشتی از طوفانی که در آن قرار داریم برگرداندن اعتماد عمومی است.

آمارها قابل تغییر است و افزوده خواهد شد. ارجمندی خاطر نشان کرد: در بخش کشاورزی نیز به ۲۰ هزار هکتار زمین مزروعی خسارت وارد شده است. ۶۵۰ میلیارد تومان تا این لحظه برآورد هزینه‌های اولیه است. در حوزه زیرساخت شهری برآورد اولیه خسارت ۳۳۲ میلیارد تومان بوده است. در حوزه پروژه‌های آب منطقه‌ای نیز تا این لحظه ۶ میلیارد تومان خسارت وارد شده است.

مدیرکل مدیریت بحران استان سیستان و بلوچستان خاطر نشان کرد: ۱۰۰ هزار بسته غذایی در روز اول تهیه شده و روز دوشنبه بخشی از آنها توزیع شده است و سه شنبه نیز مابقی توزیع خواهد شد.

شده‌اند، در حال حاضر ۳۰ محور بازگشایی شده است و تنها یک محور همچنان بسته است. او ادامه داد: در حوزه روستایی نیز راه‌آر تباطی ۸۹۰ روستا قطع شده بود که در حال حاضر مسیر ارتباطی ۵۰۰ روستا بازگشایی شده است. همچنین برق ۷۸۳ روستا قطع شده بود که در حال حاضر ۴۵۳ روستا دارای برق هستند. در حوزه شبکه آب شامیدنی روستایی آب ۲۴۵ روستا قطع شده بود که در حال حاضر آب ۵۳ روستا وصل شده است. مدیرکل مدیریت بحران استان سیستان و بلوچستان خاطر نشان کرد: همچنین ۲۵۰ واحد مسکونی روستایی برابر گزارش اولیه بنیاد مسکن آسیب‌جی دی دیده‌اند، اما تاکید می‌کند که با توجه به حجم خسارت

مدیرکل مدیریت بحران استان سیستان و بلوچستان خاطر نشان کرد: ۱۰۰ هزار بسته غذایی در روز اول تهیه شده و روز دوشنبه بخشی از آنها توزیع شده است و سه شنبه نیز مابقی توزیع خواهد شد.

از گوشه و کنار

داسرای جنایی تهران خبر داد؛

تحویل پیکر ۶۱ نفر از جانب‌اختگان هواپیمای اوکراینی

سرپرست دادسرای امور جنایی پایتخت از آماده شدن پیکر ۶۱ نفر از جانب‌اختگان سقوط هواپیمای بویینگ ۷۳۷ برای تحویل به خانواده آنها خبر داد. محمد شهریاری به این‌سان گفت: تلاش ویژه‌ای شد تا تمام تکه‌های به جا مانده در صحنه وقوع سانحه هوایی جمع‌آوری و پیکر سازی یعنی کنار هم قرار دادن تکه‌های اجساد برای دستیابی به یک پیکر انجام شود. در همان روزهای اول نیز از خانواده‌ها تقاضا کردیم نمونه DNA به پزشکی قانونی بدهند، البته خانواده ۴ تبعه سوئدی و تعدادی از اتباع افغانستان هنوز نسبت به ارائه DNA اقدام نکردند که از طریق وزارت امور خارجه پیگیری این موضوع هستیم.

کلاهبرداری از طریق واریز مبلغ به حساب افراد

معاون اجتماعی پلیس فتا ناجیه شهروندان هشدار داد: در هنگام واریز مبلغ از سوی افراد و منابع ناشناس، حساب خود را مسدود کنید و موضوع را در اسرع وقت به صورت کتبی به بانک عامل گزارش دهید. به گزارش پایگاه خبری پلیس، سرهنگ رامین پاشایی گفت: افراد کلاهبردار از طریق فیشینگ با دسترسی به اطلاعات حساب‌های بانکی هموطنان و حساب‌های مالی سایر افراد، به منظور پولشویی و طولانی کردن فرآیند پی‌جویی جرایم و جواهرات سرقتی را به حساب‌های افراد انتقال می‌دهند و در زمان‌های متعدد نسبت به برداشت غیر مجاز آن اقدام می‌کنند. او افزود: مردم ضمن فعال‌سازی ارسال پیامک واریز و برداشت حساب‌های مالی خود، به محض اطلاع از واریز هر گونه مبلغ مشکوک به حساب خود بلافاصله با تغییر رمز دوم کارت‌های بانکی موضوع را به صورت رسمی به مراجع قضائی و بانک‌های عامل اطلاع دهند.

احتمال افزایش بیماری آنفلوآنزا در هفته‌های آتی

رییس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت با تشریح مشخصه‌های نوع B ویروس آنفلوآنزا، با تاکید بر آنکه این ویروس هنوز به حالت همه‌گیر در نیامده، گفت: اما این احتمال را می‌دهیم که در هفته‌های آینده موارد بیماری افزایش یابد. به گزارش ایسنا، محمد مهدی گویا در واکنش به اخباری درباره موج دوم آنفلوآنزای فصلی بانوع B ویروس، توضیح داد: زمانی که صحبت از موج آنفلوآنزای کنیم، منظورمان نوع ویروس است. همانطور که قبلاً هم متذکر شده بودیم، در موج اول این بیماری طی دو ماه پیش، ویروس غالب آنفلوآنزای نوع H1N1 بود. اما اکنون موارد مشاهده شده ویروس آنفلوآنزای نوع B است.

پیشنهاد مراقبت از بیماران آ‌سی‌ی‌یودر منزل

مدیرعامل سازمان بیمه سلامت طرح «خدمات مراقبت پرستاری در منزل» را تشریح کرد. به گزارش خبرگزاری ایسنا، طاهر موهبتی، مدیرعامل سازمان بیمه سلامت در ارتباط با تصمیمات بیمه سلامت در خصوص خدمات پرستاری مراقبت در منزل، گفت: پیشنهاد مربوط به بسته‌های مراقبت پرستاری در منزل در بیمه سلامت تدوین شده است. پیشنهادات باسپرستی رئیس سازمان نظام پرستاری که با مسئولیت‌تنظیم پیشنهادات خدمات مراقبت در منزل، به عضویت هیئت مدیره بیمه سلامت در آمده‌اند، تدوین و به وزیر بهداشت تقدیم شده است تا در شورای عالی بیمه تصویب شود. او با بیان اینکه با دستورات وزیر بهداشت، امیدواریم طرح به نتیجه برسد، گفت: فعلاً درخواست کرده‌ایم که در شورای عالی بیمه، مراقبت از بیماران آ‌سی‌ی‌یودر منزل تصویب بشود. در آ‌سی‌یو بیماران را داریم که در زمان ندارند و به صورت مراقبتی نگهداری می‌شوند. بازگشت آنها به خانه کمک خواهد کرد تا هزینه‌های همتینگ از دوش بیماران برداشته شود.

برآورد خسارت ۹۵۱ میلیارد تومانی سیل سیستان و بلوچستان

قطع ارتباط ۴۰۰ روستای نیکشهر با مرکز

در روزها گذشته وقوع سیل در استان سیستان و بلوچستان باعث بحرانی شدن وضعیت مردم در این مناطق شده و به بسیاری از زیرساخت‌های روستایی و راه‌های مواصلاتی خسارت وارد کرده است. به گزارش خبرگزاری ایسنا، مدیرکل بحران استان سیستان و بلوچستان گفت: براساس برآورد‌های اولیه ۹۵۱ میلیارد تومان به این منطقه خسارت وارد شده است. همچنین ۲۵۰۰ منزل مسکونی روستایی به شدت آسیب دیده است.

استقرار تیم‌های بهداشتی برای پیشگیری از شیوع بیماری‌های واگیردار
رئیس اورژانس کشور درباره آخرین وضعیت امدادسانی در مناطق سیل‌زده استان سیستان و بلوچستان گفت: از نظر بهداشت و در مان وضعیت در مناطق سیل‌زده پایدار است و مشکل خاصی وجود ندارد. پیرحسین کولیوند، افزود: تیم‌های بهداشتی و تیم‌های حمایت روحی برای بالابردن سطح تاب‌آوری در منطقه در حال خدمات‌رسانی هستند. کولیوند با اشاره به اینکه کمبود دارو و تجهیزات پزشکی در منطقه وجود ندارد، گفت: خوشبختانه تاکنون مشکلی گزارش نشده است

نیکشهر گفت: با گذشت ۴ روز از سیل استان سیستان و بلوچستان هنوز آب رودخانه‌ها به دلیل طغیان در مناطق نیکشهر فروکش نکرده است و تا زمانی آب رودخانه‌ها فروکش نکند امکان تردد و امدادسانی به روستاها وجود ندارد. در حال حاضر حدود ۵۰۰ روستاها راه‌آر تباطی شهرستان نیکشهر و ارتباط ۴۰۰ روستا به طور کامل قطع است. از امروز تردد با خودروهایی سنگین به این روستاها به سختی انجام می‌شود.

بلوچ‌زهی اضافه کرد: تمام زیرساخت‌های شهری و روستایی از جمله آب و برق، جاده‌های، تلفن، دامداری، کشاورزی، قنوت و منازل به طور کامل تخریب شده است و هنوز به بسیاری از روستاهای سیل‌زده به دلیل عدم دسترسی راه‌آر امدادسانی نشده است. او گفت: در راستای امدادسانی به روستاها به مرکز استان درخواست بالگرد داده‌ایم ولی متأسفانه تاکنون هیچ بالگردی به منطقه اعزام نشده است.

بازگشایی ۳۰ محور مواصلاتی

عباسعلی ارجمندی، مدیرکل مدیریت بحران استان سیستان و بلوچستان درباره آخرین وضعیت امدادسانی در مناطق سیل‌زده استان سیستان و بلوچستان گفت: در روزهای گذشته ۳۱ مسیر مواصلاتی به ما اعلام شده بود که با مشکل مواجه